

ZIA YĀ BIRINA YUHANANĒ

Kirisi ena wégupu gūn 1:1-1:20

Takadakēna sɔsi mèn supplanɔ gbēnɔnɛ 2:1-3:22

Takada kokona kũ a kãni'ɔ mèn supplanɔ gogonaao 4:1-8:1

Kákãki mèn supplanɔ penaa 8:2-11:19

Kwã kũ nòbɔ pásĩ mèn planɔ 12:1-14:20

Luda pɔfē kere mèn supplanɔ atēna anduniaa 15:1-19:5

Kirisi suna à kí ble zĩte 19:6-20:15

Musu dufu kũ zĩte dufuo 21:1-22:21

Takada díkĩna boki

¹ Luda yā kũ àten su ke mò Yesu Kirisine de à biri a zòblerinɔnɛ, akũ à a malaikaa zĩ makũ Yuhana a zòbleriia, à tò ma yā pìi dõ.

² Luda yā kũ Yesu Kirisi de a sèedade ũn ma è, akũ maten o.

³ Arubarikadenɔn gbē kũ à zia yā díkĩna kyó kè ũ kũ gbē kũ ò a yā mà ò kũnanɔ, zaakũ a gɔrɔ kà kãni.

⁴ Makũ Yuhana makũ mé ma takada díkĩna kè sɔsi mèn suppla kũ ò kú Asia búsuu gūnnɔnɛ. Luda kũ à kun yā, à kun tera, akũsõ àten su kũ a Nini mèn suppla kũ ò kú a gbà arenɔ

⁵ kũ Yesu Kirisi kũ à de sèedade yāpura ũo ò gbēke keáre, ò á gba aafia. Yesu pĩme gāavu káaku ũ, àkũme andunia kínanɔ gbānade ũ. À yewái, à ó bo ó durunnanɔn kũ a aru gbānao,

⁶ à ó ká kpatan Luda a de gbàgbarinɔ ũ. Àkũ mé à gakuri kũ gbānao vĩ gɔrɔ sĩnda pĩnki! Aami.

⁷ Ñ gwa, àten su ludambe lukun. Gbē sīnda pínki ni a e, bee gbē kū ò a zòno, andunia buri sīnda pínki ni wēnda só do a yā musu. Lemε! Aami.

⁸ Dikiri Luda pì: Makūme Alafa kū Omεgao ũ, Gbānasīndapinkide kū má kun yā, ma kun tera, akūsō maten su.

Yesu Kirisi bo à suna Yuhanaa

⁹ Makū Yuhana á gbē do kunna Yesu gūn kō gbēno ó ũ wari gūn, kíblenaa gūn, menake gūn. Ma kú ísira luan kū òdi pi Patamō Luda yā kū Yesu de a sèedade ũ yāi.

¹⁰ Dikiri goro zī Luda Nini sūma, akū ma kòto gbāna mà ma kpe lán kākāki'ū bà

¹¹ à pì: Ñ pó kū n è kē takada gūn, n kpāzā sōsi mèn suppla kū ò kú wēte dínō gūnnōne: Éfesu, Simiina, Pεεgamumu, Tiatira, Saadi, Filadelfia kú Laodiseao.

¹² Akū ma lite, de mà gbē kū àten yā o kūmaoo pì e. Kū ma lite le, ma wura fitiladiboo è mèn suppla.

¹³ Ma gbēke è fitiladiboo pìno té lán bisāsiri né bà. À utagyaba dana, àten gáte a gbá léa, à wura asa do a gbān.

¹⁴ A mìkā de púu táitai lán sākā ke buu bà, a wé de lán ténene bà.

¹⁵ A gbá ten té ke lán mōgotē kū òten baasa tévura gūn bà. A kòto de lán ísōkena kīni bà.

¹⁶ À susunenō kūna a oplan mèn suppla, fēneda lénna kpa plapla ten bo a lén. A ān ten té ke lán ifāntē gbāna bà.

¹⁷ Kū ma a è, ma lete a gbá sare, ma gō sāii. Akū à a opla nàma à pì: Ñsun tó vīna n kūro. Makūme Arēde kū Kpēdeo ũ,

18 gbě kū àdigõ kun ũ. Ma ga, akū má kun, akūsõ manigõ kun ari gɔɔ sīnda pínki. Má ga kū gyāwānwɔ m̀nɛnɔ kūna.

19 N̄ pó kū n è kě, pó kū ò kunnɔ kū pó kū oni su a kpenɔ pínki.

20 Susunε m̀n suppla kū n è ma ɔplan pìnɔ kū wura fitiladibɔ m̀n suppla pìnɔ asirin dí: Susunε m̀n suppla pìnɔ bi sɔsi m̀n suppla pìnɔ z̀irinɔmε, fitiladibɔ m̀n suppla pìnɔ bi sɔsi m̀n suppla pìnɔmε.

2

Efesudenɔ yā

1 N̄ kě Efesu sɔsi z̀iriinε: Makū kū má susunε m̀n supplanɔ kūna ma ɔplan, maten kure wura fitiladibɔ m̀n supplanɔ té, makū mé ma yā díkĩna ò.

2 Má n yākenanɔ dõ kū zĩ kū nten keɔ kū n menakenaao. Ndì we n̄ gbě b̀nɛnɔ ditero. Gbě kū òdi n̄ zĩda ditε Luda z̀irinɔ ũ, akūsõ ò de a ũro, n̄ n̄ lé n̄ gwà n̄ è ékedenɔmε n̄ ũ.

3 N̄ mena f̄s̄, n̄ wari kè ma tó yāi, ndi kpasaro.

4 Ama má yā v̄i kūnwo. Yenyĩ kū n̄ v̄imene káaku bùsa.

5 N̄ tó n̄ kunna zĩ zaa gɔɔ kū ndi busaro yā dɔngu. N̄ n̄sε litε, n̄gõ yā kū ndi ke yānɔ ke. Tó ndi ke lero, mani sunyĩ, mà n̄ fitiladibɔ go.

6 Bee kū abireo n̄ yā díkĩna v̄i, n̄ zā Nikolaitānɔ yākenanɔn lākū ma zāngu nà.

7 Gbē kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma: Mani gbē kū à z̄i blè gba zé à lí wèndide kū à kú Luda aruzennaa gūn né ble.

Simiinadenɔ yā

8 Ñ kē Simiina sɔsi z̄iriine: Makū kū má de Arɛde kū Kpɛdeo ũ, ma ga ma ɛra ma vu, makū mé ma yā díkĩna ò.

9 Má wétamma kū òten mɔnne d̄s kū n takasikennaao. Bee kū abireo aruzekedeme n ũ. Gbē kū òdi pi Yudanɔme n ũ akūs̄ ò de a ũronɔ, kū n̄ aduakekpe de Setan pó ũ, má d̄s lákū òdi yā dimma nà.

10 Ñsun vīna ke wari kū ñni kenɛro. Ñ ma, Ibilisi ni á gbēkenɔ ká kpésiran de à á ȳs̄ à gwa, ani wé tãáwa ari gɔɔ kuri. Ñḡs̄ náani vī ari ñḡs̄ gé gao, mani aruzenna kenne yàri ũ.

11 Gbē kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma: Ga plade ni wari dɔ gbē kū à z̄i blèearo.

Pɛɛgamumudenɔ yā

12 Ñ kē Pɛɛgamumu sɔsi z̄iriine: Makū kū má f̄nɛda lénna kpa plapla kūna, makū mé ma yā díkĩna ò.

13 Má n kúki d̄s, gu kū Setan gbà kumme. N̄ ma yā kūna, nídi ledi kpámairo, bee gɔɔ kū ò ma sèeda yāpurade Antipa dè n wèten, gu kū Setan kunn p̄i.

14 Ama má yā vī kúnwo f̄iti. N̄ gbēnɔ vī gwe kū ò Balamu yā kūna. Balaamu p̄i mé à dà Balakinɛ à Isarailanɔ ḡate à n̄ dá tãna p̄óblen kū p̄áp̄akenaao.

15 Leme dɔ n̄ gbēnɔ vī gwe, ò Nikolaitãnɔ yā kūna.

16 Abire yāi n̄ n̄se lite. Tó nídi ke lero, mani sunyĩ tera mà z̄i ká kũnw̄o kũ f̄n̄eda kũ à kú ma lénwo.

17 Gb̄e kũ à s̄a v̄i, à yā kũ Luda Nini ten o s̄osi gb̄en̄ne ma. Mani gb̄e kũ à z̄i bl̄e gba mana kũ à utenaa, mani a gba gb̄e pura kũ ò tó dufu k̄ea d̄o. Gb̄eke tó p̄i d̄oro, séde gb̄e kũ ma kp̄aaa p̄i.

Tiatiraden̄yā

18 Ñ k̄e Tiatira s̄osi z̄iriine: Makũ Luda Né kũ ma w̄e de lán t̄en̄ene bà akūs̄o ma gb̄a de lán m̄ogot̄e bà, makũ mé ma yā d̄ik̄ina ò.

19 Má n̄ yākenan̄o d̄s̄, n̄ yenyĩ, n̄ ludanaanik̄enaa, n̄ z̄ik̄ena kũ n̄ menakenaao. Má d̄s̄ d̄o kũ yā kũ n̄ten ke kpekpe mana de a káakup̄ola.

20 Ama má yā v̄i kũnw̄o. N̄ n̄ogb̄e Yez̄ebeli kũ à a z̄ida d̄ite annabi ũ gb̄a z̄é. Àteni ma z̄òblerin̄o s̄ate, àten dañ̄e ò p̄ap̄a ke ò t̄ana p̄o ble.

21 Ma a gb̄a z̄é à n̄se lite, ama à ye à a n̄se lite à p̄ap̄akena t̄oro.

22 Ñ ma, mani a w̄ute gyān, mani tó gb̄e kũ ò p̄ap̄a k̄e k̄aon̄o wari z̄ok̄o ke, tó odi n̄se lite ò a yā t̄oro.

23 Mani a ìban̄o dede kũ gagagyāo, s̄osi gb̄e s̄inda p̄inki ni d̄s̄ kũ makũ mé mad̄i gb̄en̄o laasun kũ ñ sw̄̄eo gwa, mani f̄ina bo á baadine a yākenaaa.

24 Á Tiatira gb̄e kpara kũ á yā p̄i kũnaro, akūs̄o á yā kũ òdi p̄i Setan asiri z̄ok̄o d̄ron̄o, mani aso p̄ande diárero.

25 À o didi yā kũ á kũnaa ari m̄aḡo gé su.

26 Gb̄e kũ à z̄i bl̄e, akūs̄o à yā kũ má yein̄o kũna ari a léa, mani a gba z̄é à gb̄ana ble burin̄o.

27 Ani kí bleñ̄ma kũ m̄o ḡoo à ñ w̄íwi lákũ òdi ã oro w̄íwi n̄a, lán ma De ma gba z̄é n̄a.

28 Mani a gba gudɔna susune dɔ.

29 Gbē kū à sã vī, à yã kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

3

Saadidenɔyã

1 Ñ kē Saadi sɔsi z̄iriine: Makū kū má Luda Nini mèn supplanɔ kūna kū susune mèn supplanɔ, makū mé ma yã díkĩna ò. Má n yãkenanɔ d̄s̄. Kunna bēne tó mé à dɔmma, ama gèeme n ũ.

2 Ñ vu, ñ gbē kū ò gònneɔ lé kū fl̄aao ari ògō gé ga, zaakū ma è n yãke papana ma Ludanero.

3 Abire yã mé à tò yã kū n mà akū n s̄i, ñ tó àgō dɔngu, ñgō kūna, ñ nèse lite. Tó ndi vuro, mani sunyĩ lán kp̄ani bà, ñinigō gɔrɔ zaka kū mani su d̄s̄ro.

4 Bee kū abireo ñ gbēnɔ vī Saadi gwe f̄iti kū odi ñ pókasanɔ gbās̄i kp̄áro. Óni kure l̄ēlē kū pó purao dana, zaakū ò kà a léi.

5 Len gbē kū à z̄i bl̄è nigō pókasa pura dana l̄e. Mani a tó d̄ēd̄e w̄endi takadan zikiro. Mani ze k̄āao ma De kū a malaikanɔ ar̄e.

6 Gbē kū à sã vī, à yã kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

Filad̄ēl̄efiadenɔyã

7 Ñ kē Filad̄ēl̄efia sɔsi z̄iriine: Makū kū má kú madona yãpurade ũ, má Dauda m̄one kūna, mad̄i zé w̄e gbēke di f̄s̄ à a tataro, mad̄i zé tata gbēke di f̄s̄ à a w̄ero, makū mé ma yã díkĩna ò.

8 Má n yãkenanɔ d̄s̄. Ñ ma, ma zé w̄enne n ar̄e, gbēke ni f̄s̄ à a tataro. Bee kū n gbāna f̄iti, ñ ma yã kūna, ndi ledi kp̄ámairo.

⁹ Setan aduakekpe gbě kũ òdi ní zĩda dite Yudanɔ ũ, akũsɔ ò de a ũronɔ, mani tó ékede pìnɔ su ò kútɛnnɛ, oni dɔ kũ má yenyĩ.

¹⁰ Zaakũ ní yā kũ ma dītɛnnɛ kũna n fɔ n mɛna, mani n sí wari kũ àtɛni su andunia pínki gũnwa, de à gbě kũ ò kú zĩtɛnɔ yɔ à ní gwa.

¹¹ Mani su tera. Ngɔ pɔ kũ ní vĩ kũna gbāna, de gběke sún n láada símmaro yāi.

¹² Mani gbě kũ à zìi blè ke ma Luda kpé gbègba ũ. Ani bo zikiro. Mani ma Luda tó kēa kũ ma Luda wētɛ Yurusalemu dufu kũ ani kipa bona a kĩnaa zaa musu tóo kũ ma tó dufuo.

¹³ Gbě kũ à sã vĩ, à yā kũ Luda Nini tɛn o sɔsi gbɛnɔnɛ ma.

Laodiseadenɔ yā

¹⁴ N̄ kē Laodisea sɔsi zĩriine: Makũ Aami, sèeda nāanide yāpura kũ má de pɔ kũ Luda kènɔ mìde ũ, makũ mé ma yā díkĩna ò.

¹⁵ Má n yākenanɔ dɔ. N̄ yĩdaro, akũsɔ ní wānaro. Má ye ngɔ yĩda kesɔ wāna.

¹⁶ Lákũ ní lógɔlɔgɔ nà, ní wānaro akũsɔ ní yĩdaro, mani n pisimɛ.

¹⁷ Ndì pi ɔgɔde aruzekede kũ ní pɔke ni vĩromɛ n ũ. N̄ dɔ kũ gbě pã pótompɔ barakeri wëndade takaside v̄inaamɛ n ũro.

¹⁸ Matɛn lé damma, n̄ wura baasana lú ma kĩnaa, de n̄ ke ɔgɔde ũ. N̄ pókasa pura lú n̄ da, de n̄ n pótompoke ute n̄ bo wé'in. N̄ wé eze lú n̄ ká n wén, de n̄ gu e.

¹⁹ Madì kpākē gbě kũ má yeńyĩnoi mà ní toto. Abire yā mé à tò, n̄ wé tã n̄ nèse lite.

20 Ñ gwa, má zena kpélelea, maten gbà lé. Tó gbě ma kòtoo mà, akū à zé wèmenε, mani gē mà pò ble káao, ani ble kūmao.

21 Mani gbě kū à zǐi blè gba zé à vute kūmao ma gbàaa, lákū makū ma zǐi blè ma vute kū ma Deo a gbàaa nà.

22 Gbě kū à sã vī, à yā kū Luda Nini ten o sɔsi gbēnɔne ma.

4

Donyĩkena Ludanε zaa musu

1 Abire gbera ma zé è wēna ludambe. Akū ma kòto kū ma mà káaku lán kākāki'ū bàa mà dɔ à pì: Ñ mó la, mani yā kū ani su abire gbera mɔnnε.

2 Gwe gǔnɔ Luda Nini òima, akū ma gbàa è ludambe gwe, gběke vutea.

3 Gbě kū à vutena pì ten té ke lán gbè bèere de kū òdi pì diamɔɔ bà kesɔ kaanelia. Ludambefēneda lika bára pìii, a í de lán lá'i taka bà lán emeradi bà.

4 Gbà mèn baro awesiikɔnɔn likai, gbě zókɔ gbēnɔn baro awesiikɔnɔn vutεvutena bára pìnɔ. Ò pò pura dadana, ò wura fura kúkuna.

5 Legū ten pí, àteni bo bára pì kīnaa, àteni pūtā, àteni pata. fitila nana gbàa pì are mèn suppla, mókɔnɔme Luda Nini mèn supplanɔ ũ.

6 Dígi kú gbàa pì are lán ísira bà. A í kè gárangan lán gbèdigi bà.

Gbàa pìnɔ daguran pò bēne mèn siikɔnɔn lika gbàa pìii. Wé dɔdɔm̄ma kpe kū areo.

7 Pò bēne pìnɔ káakupɔ de lán músu bà, a plade de lán zùsaa bà, a aakɔde ãn de lán bisāsiri ãnn bà, a siikɔde de lán vāu kū àten vura bà.

⁸ Pó bēne mèn siikō pìnɔ baadi dèmbere vī mèn suddodo. Wé dɔdɔ n dèmbere pìnɔa, a gūn kū kpeo. Fānantē kū gwāanio òdigō o lakanaa sari:

Kúadona, kúadona, kúadona,
Dikiri Luda Gbānasīndapinkide.

N kun yā, n kun kū a terao, akūsō nten su.

⁹ Gɔɔ kū pó bēne mèn siikō pìnɔ gbē kū à vutena gbàaa, akūsō àdigō kun gɔɔ sīnda pínki pì tó kpà, ò bèere līne, ò a sáabu kpà,

¹⁰ gbē zókō gbēnɔn baro awēsiikō pìnɔ dī wúte wute a are ò donyī kene, òdi n fura gogo ò káte gbàa pì are ò pi:

¹¹ Dikiri ó Luda, n ka ò n tó kpá,
ò bèere kū gbānao linne,
zaakū n pó sīnda pínki kè,
n kena kū n kunnao bi n pɔyenyīnaame.

5

Sāne Bɔɔ kū takada kokonaao

¹ Akū ma takada kokonaa è na gbē kū à vutena gbàaa pì ɔplan, ò yā kèa are kū kpeo pínki, ò a lé kùkū kū káni'ɔ leu supplao.

² Akū ma malaika gbānade è, àten kpàkpa ke kū kòto gbānao à pì: Dí mé à kà à káni'ɔ dínɔ gogo à takada dí poroo?

³ Ama gbēke kú ludambe ke zīte ke zīte gbáru kū ani fō à takada pì poro à gwaro.

⁴ Ma ɔɔ dè manamana, zaakū odi gbēke e kū à kà à takada pì poro à gwaro.

⁵ Akū gbē zókō pìnɔ doke pìmene: Nsun ɔɔ dɔro. N gwa, Yuda buri Músu kū à de Dauda kpata kū à

bòtɔɔ pà Kína ũ zǐi blè. Àkū mé ani f̄s̄ à k̄āni'ɔ mèn
suppla pìnɔ gogo à takada pìi poro.

⁶ Akū ma Sāne Bòrɔɔ è zena gbàa pìia pò bēne mèn
siikō pìnɔ kū gbē zōkōɔ pìnɔ té. À de lákū ò a kùtu
kpàa bà. A bēne vī mèn suppla kū wéo mèn suppla.
Luda Nini mèn suppla kū à n̄ zī andunia gu sīnda
pínkianɔon gwe.

⁷ À gèe à takada pìi s̄i gbē kū à vutena gbàa pìi ɔ̄i.

⁸ Kū à takada pìi s̄i, akū pò bēne mèn siikō pìnɔ kū
gbē zōkō gbēnɔn baro awēesiikō pìnɔ kùtekute Sāne
Bòrɔ pìi arɛ. N̄ baadi m̄ɔrɔ kūna kū wura kere kū
turaretiti kán à p̄ào. Turaretiti pìi bi Luda gbēnɔ
aduakenanɔmɛ.

⁹ O lè dufu s̄i òten pi:

N ka n̄ takada pìi s̄i n̄ k̄āni'ɔ pìnɔ gogo,

zaakū ò n de,

n gbēnɔ bò Ludane kū n aruo

buri sīnda pínki gūn, buriyā sīnda pínki gūn,

gbē sīnda pínki gūn, b̄usu sīnda pínki gūn.

¹⁰ N n̄ ká kpatan,

ò ḡs̄ ó Luda gbàgbarinɔ ũ,

oniḡs̄ kí ble z̄ite.

¹¹ Akū ma malaikanɔ è likana gbàa p̄iia kū pò bēne
pìnɔ kū gbē zōkōɔ pìnɔ dasidasi, n̄ dasi kà d̄ubu
ūgbangba, oni f̄s̄ ò n̄ lé d̄s̄ro. Ma n̄ k̄īni mà,

¹² ò pìi kū kòto gbānao:

Sāne Bòrɔ kū ò d̄eè kà ò iko d̄s̄ne

kū aruzek̄eo kū ɔ̄nd̄s̄o kū gbānao kū b̄er̄er̄eo

ò a s̄ábu kpá, ò a t̄ó kpá.

¹³ Akū pò kū Luda k̄e musu kū z̄iteo kū z̄ite gbáruo
kū ísira gūnwɔ pínki, bee pò kū ò kú gu sīnda pínkinɔ,
ma mà ò pìi:

Ògõ bèere kũ gbãnao dõ
 gbẽ kũ à vutena gbàaane kũ Sãne Bòrɔɔ,
 ònigõ ñ sáabu kpá, ògõ ñ tó kpá gɔrɔ sɪnda pínki.
 14 Pó bẽne mèn siikõ pìnɔ pì, aami. Akũ gbẽ zõkõ
 pìnɔ wùtewute ò donyĩ kènne.

6

Kāni'ogogonaa

1 Ma è Sãne Bòrɔ kãni'ò mèn suppla pìnɔ káakude
 gò. Akũ ma mà pó bẽne mèn siikõ pìnɔ doke yã ò lán
 legüpütānaa bà à pì: Ñ mót!

2 Akũ ma sõ pura è, gbẽ kũ à dia sá kũna. Ò kífuraa
 kùne, akũ à bò zìbleri ũ, de à gé zì ble.

3 Kũ Sãne Bòrɔ kãni'ò plade gò, ma mà pó bẽne
 plade pì: Ñ mót!

4 Sõ pãnde bò dɔ, à de tẽe zónzon. Ò gbẽ kũ à dia
 gbà zé à aafia sí anduniaa, de gbẽnɔ kõ dede. Ò
 fẽnda zõkõ kpàa.

5 Kũ Sãne Bòrɔ kãni'ò aakõde gò, ma mà pó bẽne
 aakõde pì: Ñ mót! Akũ ma sõ sira è, gbẽ kũ à dia zaka
 kũna.

6 Ma kĩni mà lán gbẽ kòtoo bà, à bò pó bẽne mèn
 siikõ pìnɔ té à pì: Ése zaka lé dome gɔrɔ do zĩ ɔɔ ũ.
 Gbado zaka lé aakõme gɔrɔ do zĩ ɔɔ ũ. Ñsun tó kù
 línɔ kũ geepi línɔ yakaro.

7 Kũ Sãne Bòrɔ kãni'ò siikõde gò, ma pó bẽne
 siikõde kòtoo mà à pì: Ñ mót!

8 Akũ ma sõ pufau è, gbẽ kũ à dia tón Ga, Gyāwān
 téi. Ò ñ gbá zé ògõ iko vī andunia gbẽnɔ leu siikõdea,
 ò ñ dede kũ zìio kũ nàao kũ gagagyāo kũ nòbɔ
 pāsĩnɔ.

9 Kū Sāne Bòrɔ kāni'ɔ sɔɔrode gò, gbě kū ò ní dede Luda yā ona kū Yesu sèedakpanaao yāi, ma ní gyāwāndenɔ è turaretitikpataki gbáru.

10 Ò wiki gbāna lè ò pì: Dikiri kū à kú adona yāpurade, boren ĩni yākpate ke kū gbě kū ò kú zĩtenɔ ò ó dena fĩna bommaa?

11 Akū ò utagyaba pura dāda ní baadine, ò pĩne ò mena fĩ fĩti ari ní Yesu zòbleri dake kū oni ní dede lán ní bànɔ lé gé káo.

12 Kū Sāne Bòrɔ kāni'ɔ suddode gò, ma è zĩte yìgāyĩgā pāsĩpāsĩ, ifāntē sira kù níkiniki lán biza kū ò dà òsin bà, mɔvura tēra kù lán aru bà mámmam.

13 Susunenɔ bò ludambe, ò kòte zĩte lán zàga'ĩa dì líne ísi woro nà.

14 Ludambe kèkɔa, à kòkokoko lán pèe bà. Kpino kū ísira luanno sò ní kúkia pínki.

15 Andunia kínano kū kpatablerinɔ kū soza gbě zòkòno kū aruzekedenɔ kū gbānadenɔ kū gbě sĩnda pínkiò zòno kesò zĩdadeno ùte gbèwewenon kū gbèsòkòno.

16 Ní wiki gò dɔ:

Kpino kū gbèno à daóla,

à ó ute gbě kū à vutena gbàaane,

à ó sí Sāne Bòrɔ pɔfēa.

17 Zaakū ní pɔfèkipamma gɔrɔ zòkòno kà. Dí mé ani fĩ à bonn?

7

Sèedakena Luda zòblerinɔ

1 Abire gbera ma malaika gbēnon siikòno è zezena andunia kusuru siikònoa, ní baadi a kusuru ĩa kũna, de ĩa sún pá zĩte ke ísira ke lí kearo yāi.

² Akū ma malaika pānde è, à bò à fùte ifāboki kpa, à Luda Wèndide sèedakebɔ kūna. À lé gbāna zù malaika gbēnɔn siikɔ kū ò ń gbá zé ò zīte kū ísiraò yaka pìnɔi

³ à pì: Àsun zīte ke ísira ke línɔ yakaro ari ò sèeda ke ó Luda zòblerinɔ mì'arenɔa.

⁴ Akū ò gbē kū ò sèedaa pìi kèrmanɔ lé òmenε, ń gbēnɔn dúbu basuppla awεsiikɔmε. Ò bò Isaraila buri sīnda pínki gūn.

⁵ Yuda burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Rubeni burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Gada burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla

⁶ Asa burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Nafatali burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Manase burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla

⁷ Simεɔ burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Levi burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Isaka burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla

⁸ Zεbuluni burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Yusufu burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla
Biliaminu burinɔ gbēnɔn dúbu kuri awεεpla.

Buri sīnda pínki kakarana ludambe

⁹ Abire gbera ma gbēnɔ è dasidasi, oni fɔ ò ń lé dōro. Ò bò bùsu sīnda pínki gūn, buri sīnda pínki gūn, gbē sīnda pínki gūn, buriyā sīnda pínki gūn. Ò zεzεna gbà kū Sāne Bòrɔɔo arε. Ò utagyaba pura dadana, ò zaa lánɔ kūkūna ń ɔĩ.

¹⁰ Òten wiki gbāna lé òten pi:
Surabanaa dì bo ó Luda kū à vutena gbàaa
kū Sāne Bòrɔɔo kiamε.

11 Malaikanɔn zezena ò lika gbà kũ gbẽ zɔkɔnɔ kũ pɔ bẽne mèn siikɔnɔi n̄ pínki, akũ ò kùtekute gbàa pì are ò donyĩ kè Ludane

12 ò pì:

Aami! Ó Luda mé à tó vĩ kũ gakurio
kũ ɔndɔo kũ sáabuo kũ bèereeo
kũ ikooo kũ gbãnao ɔɔɔ sɪnda pínki. Aami!

13 Akũ gbẽ zɔkɔɔ pìnɔ doke ma la à pì: Dínɔn gyabapuradari díkĩnanɔ ũu? Ò bò máa?

14 Ma pìne: Baa, mɔkɔn mé n̄ dɔ. Akũ à òmene: Gbẽ kũ ò bò wétamma zɔkɔɔ gũnnɔme. Ò n̄ utagyabaa pìnɔ pìpi Sãne Bòɔ aru gũn à pura kũ.

15 Abire yáin ò kú Luda gbà are,
òten doi a kpén fãnantẽ kũ gwãanio.
Gbẽ kũ à vutena gbàaa pì d̄i a kuta kúńla.

16 Nà ke ími ni n̄ de doro,
ifãntẽ ni n̄ léro, gu ni wãm̄maro,

17 zaakũ Sãne Bòɔ kũ à kú gbà guragura ni ke n̄
Dàri ũ,

ani dońne are ari ísẽ wèndide bokia,
gbasa Luda ni n̄ wétẽ warawarańne pínki.

8

Kāni'ɔ supplade gonaa

1 Kũ Sãne Bòɔ kãni'ɔ supplade gò, ludambe kè kítikiti lákũ minti baraakuri taka bà.

2 Akũ ma malaika gbẽnɔn suppla kũ òdigɔ zezena Luda arenɔ è, ò kákaki kpàńma mèn suppla.

3 Akũ malaika pãnde sù à zè turaretitikpataki kũ ò pì kũ wuraaɔ sare, à tésibɔ kũ ò pì kũ wuraaɔ kũna. Ò turaretiti kpàa dasidasi de à kakara kũ

Luda gbēno pínki aduakenaao à kpata, akū à kpàta gbà arɛ turaretitikpataki pìia.

⁴ Akū turaretiti túsupke kū Luda gbēno aduakenaao fùte malaika oĩ Luda arɛ.

⁵ Akū malaikaa pì tésiboo sè, à té sio turaretitikpatakia à pà, akū à zù zĩte. Legū ten pata, àten pūtā, àten pí, akū zĩte yìgāyīgā.

Kakaki mèn supplanɔ penaa

⁶ Malaika gbēnon suppla kū ò kākāki mèn suppla kūnaa pìnɔ a pena soru kè.

⁷ A káakude a kākāki pè, akū ò legūgbɛ kū téo kakarana kū aruo kòte zĩte. Zĩte leu aakòde té kù, línɔ leu aakòde té kù, sè ísi té kù míomio.

⁸ Malaika plade a kākāki pè, akū pò téde bò à si ísiran lán kpi zòkòò bà. Ísira leu aakòde lì aru ũ,

⁹ akū ísira pò bēnenɔ leu aakòde gàga, gó'itenɔ leu aakòde yàka.

¹⁰ Malaika aakòde a kākāki pè, akū susunɛ zòkò kū àten té kù lán sènte bàa bò ludambɛ, à lète à dà swanɔ kū ísèbokinɔ leu aakòdela.

¹¹ Susunɛ pì tón sɛwɛ. Í leu aakòde lì sɛwɛ ũ, akū gbɛ kū ò í pì mìnɔ gàga dasi a kyàkyā yāi.

¹² Malaika siikòde a kākāki pè, akū ò ifāntɛ leu aakòde lè kū mɔvuraao leu aakòde kū susunenɔ leu aakòde, de n leu aakòde sira kū yāi. Akū fānantɛ leu aakòde gò gupurakūnaa sari, len à kun le gwāani dɔ.

¹³ Akū ma vāu è, àten vura musumusú. Ma mà, à wiki gbāna lè à pì: Waiyoo, waiyoo, waiyoo gbɛ kū ò kú zĩtenɔ malaika gbēnon aakò kū ò gò pìnɔ kākāki'ũ kū àten gé bo yāi.

9

¹ Malaika sɔɔrode a kākāki pè, akū ma susunε è, à bò ludambe à lète zīte. Akū ò Zīngowεε lòkoto m̀nne kpàa,

² akū susunε pì Zīngo wèε lòkoto pì zé wè. Tú sukpe bòn lán tāmáte zókó tú sukpe bà, akū Zīngo wεε pì tú sukpe ifántē sira kù, gu kè sí níkiniki.

³ Kwanò b̀te tú sukpe p̀i gūn, ò dà zītela. Ò n gbà gbāna lán andunia f̀nò gbāna bà.

⁴ Ò p̀inne òsun wari d̀o s̀εaro ke lá ke lí ke, séde gbē kù ò Luda sèeda v̄i n̄ m̀'arɛaronɔ.

⁵ Odi n̄ gba zé ò gbēnò d̀edero, ama oni n̄ da m̀'úmmanan ari m̀o sɔɔro. N̄ wāwā de lán f̀i gbēpana wāwā bāme.

⁶ Gɔɔ birenɔa gbēnò ni ga wete, oni ero. Ga ni ni n̄ de, ama ga ni bāa léine.

⁷ Kwa p̀inò de lán s̄o kù ò soru mà kù z̀ionɔ̀ bà. Ò p̀oke kúkuna lán wura f̀uraa bà, n̄ ǎn de lán bisāsiri ǎnn bà.

⁸ Ò mikā v̄i gbānagbāna lán n̄o gbē mikā bà, ò sakanɔ̀ v̄i lán músu saka bà.

⁹ N̄ kùse de lán mò uta bà, n̄ d̀emberε k̄ini d̀o lán gó dasi kù s̄nò ten gáte z̀i gūn k̄ini bà.

¹⁰ Ò vlā v̄i kù kàao lán f̀i p̀o bà. N̄ gbāna kù n̄ vlā p̀inòa, de ò wari d̀o gbēnòa ari m̀o sɔɔro.

¹¹ Zīngowεε lòkoto malaikaa p̀ime n̄ kína ũ. Kū Eberu yāo a tón Abadō. Kū Giriki yāo s̄o Apolīs.

¹² Yā pāsī káakupɔ̀ g̀ete, a m̀en planɔ̀ ten su a kpe d̀o.

¹³ Malaika suddode a kākāki pè. Ma kòtoo mà à bò Luda arε turaretitikpataki kù ò pì kù wurao bēne siikōnò kpa.

14 À pì malaika suddode kũ à kākāki kũnaane: Ñ malaika gbēnɔn siikɔ kũ ò yĩyĩna swada kũ òdi pi Yuflati sareno poro.

15 Akũ à malaika gbēnɔn siikɔ kũ ò n soru kè wè birea mɔ birea gɔɔ birea gɔɔ zaka bire yāino pòro, de ò bisāsirino leu aakɔde dede yāi.

16 Ò soza sōdeno dasi lé òmenε, ò gbēnɔn miliɔ wàa dome.

17 Wégupu'ena pì gũn lán ma sō pino kũ n òdirino è nán dí: Ò mò utano dadana tē lán té bà, búgu lán buluu bà, kpà'ikpa'i lán ifāntēgbɔɔ bà. Sō pino mì de lán músu mì bà. Té kũ túsukpeo kũ ifāntēgbɔɔ ten bo n lén.

18 Kisira mèn aakɔ díkĩnɔ, té kũ túsukpeo kũ ifāntēgbɔ kũ àten bo n lé gũnwo mé à bisāsirino leu aakɔde dède.

19 Zaakũ sō pino gbāna kũ n lé gũn kũ n vlāo do. N vlā de lán mlēcè bà, ò mì vī kũ òdi wari doo gbēno.

20 Gbē kpara kũ odi gaga kisira pì musuronɔ, odi nèse lite ò pɔ kũ ò kè yā tòro. Ò kpé òten kúte tãnanone kũ pɔ kũ ò kè kũ wurao kũ andurufuuo kũ m̀gotēo kũ gbèeo kũ lío. Pɔ pino dì gu ero, òdi yā maro, òdi taa o sōro.

21 Odi nèse lite ò n gbēdena tòro ke n pɔdammana ke n gbāsíkɛna ke n kpāni'ona.

10

Malaika kũ takada porona fitinnao

1 Akũ ma malaika gbānade pānde è, à bò ludambe, àten kipa. Ludambe luku likai, ludambefēneda kũ a mìla. A ān de lán ifāntē bà, a gbānɔn de lán tēnenε bà.

² À takada fítinna kūna porona. À a ɔpla gbá zè ísira, à a ɔε gbá zè zītea.

³ À wiki gbāna lè lán músu pūtānaa bà. Kū à wiki lè, legūpūtāna mèn supplanɔ yā ò.

⁴ Kū legūpūtāna mèn suppla pìnɔ yā ò le, má ye mà kē takada gūn, akū ma kōtoo mà, à bò ludambe à pì: Ñgō yā kū legūpūtāna mèn suppla pìnɔ ò kūna asiri gūn, ñsun kēro.

⁵ Malaika kū ma è zena ísira kū zīteooaa pì a ɔpla sè à dò musu,

⁶ akū à sì kū Luda kū à kun gɔrɔ sīnda pínkio kū à musu kū zīteo kū ísiraoo kè kū pɔ kū ò kú n gūnnɔ pínki à pì: Ani gè ke doro.

⁷ Malaika supplade kākāki pégɔrɔ zī, tó àten su pé, Luda pɔyenyīna kū à utena ni ke, lán à a baaruu kpà a zòbleri annabinɔne nà.

⁸ Akū ma kòto kū ma mà à bò ludambe pìi mà dɔ à pì: Ñ gé ñ takada porona kū à na malaika kū à zena ísira kū zīteoo musu ɔĩ sí.

⁹ Akū ma ε malaikaa pì kīnaa, ma pìne à takada fítinna pì kpáma, akū à pìmene: Ñ sí ñ só. Anigō nna n lén lán zó bà, ama ani ke n nèseenero.

¹⁰ Akū ma takada fítinna pìi sì malaikaa pì ɔĩ, ma sò. À kè nna ma lén lán zó bà. Kū ma mò, adi ke ma nèseenero.

¹¹ Akū ò pìmene mà annabikēyā o dɔ manamana burinɔ kū bùsunɔ kū buriyānɔ kū kīnanɔ yā musu.

11

¹ Akū ò leba kpàma pójyɔ̀bɔ̀ ũ, ò pìmenɛ: Ñ fute ò Luda kpé yɔ̀ kú a gbagbakio, ò donyĩri kú ò kú gwenɔ̀ naro.

² Ñ a ɔ̀n tó, òsun yɔ̀ro, zaakū ò kpà kifirinɔ̀aame. Oni gèse pétepete Luda weraa ari mɔ̀ bupla awɛɛpla.

³ Mani ma sèedade gbɛ̀nɔ̀n planɔ̀ gba zé ò annabikéyā ò gɔ̀rɔ̀ wàa suddo kú baaakɔ̀oo pìi gūn kú uta kasanɔ̀ dadana.

⁴ Gbɛ̀ pìnɔ̀n kú lí mèn pla kú fitiladibɔ̀ mèn pla kú ò zena andunia Dikiri arenɔ̀ ũ.

⁵ Tó gbɛ̀ ten wete à wari dòm̄ma, té ni bo ò lén à òn ibereɛ pìnɔ̀ kpáta. Len gbɛ̀ kú àten wete à wari dòm̄ma òn ga le.

⁶ Ò ludambe zé tatana gbāna vī, de legū sún ma gɔ̀rɔ̀ kú òten annabikéyā oro yāi. Ò í litena aru ũ gbāna vī dɔ̀. Oni kisira buri sīnda pínki kpá anduniai gɔ̀rɔ̀ kú ò yeiia.

⁷ Tó ò òn sèedaakenaa làka, nòbɔ̀ pásī kú àdi bo Zīngo wèe lòkoto gūn òn zī ká kūńwo à zī bleńma à òn dede.

⁸ Ñ gèno nigɔ̀ katena wera zɔ̀kɔ̀ kú ò òn Dikiri pà lía zéda gūn. Yáasi gūn òdi wera pì sísi Sɔ̀dɔ̀mu ke Misila.

⁹ Gbɛ̀ sīnda pínki kú buri sīnda pínki kú buriyā sīnda pínki òrino kú busu sīnda pínki gbɛ̀no òn òn gèno gwagwa ari gɔ̀rɔ̀ aakɔ̀ kú a kusuo, òn we ò òn vīro.

¹⁰ Gbɛ̀ kú ò kú zītenɔ̀ òn pɔ̀nna ke, òn dikpe ke, òn gba dakɔ̀ne, kú annabi gbɛ̀nɔ̀n pla kú ò wari dòm̄ma pìnɔ̀ gàga yāi.

¹¹ Gɔ̀rɔ̀ aakɔ̀ kú a kusuo pìi gbera Luda tò wisa wèndide gèńgu, akū ò fute ò zè. Vīna gbɛ̀ kú ò òn éno kú manamana.

12 Akū annabii pìno kòto gbāna mà à bò ludambe, à pìnnε: À fute à mó la. Goro kū n iberenɔ wé fīmma, akū ò fùte ò tà musu ludambe luku gūn.

13 Zī kùà zīte yīgāyīgā pāsīpāsī, wera pì leu kuride gbòro, akū gbēnɔn dúbu supplanɔ gàga zīteyīgāyīgānaa pìi gūn. Vīna gbē kparanɔ kù, akū ò bèerεε lī Luda Musudenε.

14 Yā pāsī plade gète, a aakōde ten ká sà.

Kakaki supplade penaa

15 Malaika supplade a kakaki pè. Kòto gbānanɔ bò ludambe ò pì:

Andunia kpataa gò ó Dikiri pó ũ
kū kína kū à kàao,
anigō kí ble goro sīnda pínki.

16 Gbē zōkō gbēnɔn baro awεesiikō kū ò vutevutena n gbāaa Luda are pìno kùtekute ò donyī kènε

17 ò pì:

Dikiri Luda Gbānasīndapinkide
kū n kun yā akūsō n kun ari tera,
o n sáabu kè,
zaakū n bo kū n gbāna zōkōomε,
gbasa n na kíblenaaa.

18 Bùsu sīnda pínki gbēnɔ pō fè,
akū n pōfē kīparīma.

N yākpatekena kū gyāwāndenɔ goro kà.

Īni fīna bo n zòbleri annabinɔne

kū n gbē kū òten vīna kennεnɔ,

né fīti gbē zōkō,

Īni anduniaderinɔ dedε.

19 Akū ò Luda kpé kū à kú musu wè, akū ò Luda bàka kunna kúnwo àkpatii è a gūn. Legū ten pí, àten pata, àten pūtā. Zīte yīgāyīgā, legūgbε pāsī kòte.

12

Nɔgbɛ kũ kwã zɔkɔɔ

¹ Akũ ma wé sɪ sèeda zɔkɔ bonsarɛɛ ludambɛ. Nɔgbɛ ke ifántɛ yĩna biza ũ, mɔvura kú a gbá gbáru, à susunɛ mèn kuri awɛɛplanɔ kuna kífura ũ.

² À nòsina, akũ nòwãwã fùtɛa, àtɛn né'iwãwã wiki lé.

³ Akũ ma wé sɪ pɔ pãndelɛ ludambɛ sèeda ũ. Kwã zɔkɔ tɛra zónzon kú gwe, a mii mèn suppla, a bɛnɛ mèn kuri. À kífura mèn supplanɔ kúkuna.

⁴ À susunɛnɔ lɛu aakɔde wòwo ludambɛ kũ a vlão, à kòtɛ zĩtɛ, akũ à sù à zè nɔgbɛ kũ à ye à né i pì arɛ, de à le à né kũ ani i pì só yã.

⁵ Akũ nɔgbɛ pì négɔgbɛ kũ ani kí ble buri sĩnda pínkia kũ mò gòoo ì. Akũ ò né pì sè ò tà kãao Luda kũ a gbãao kĩnaa.

⁶ Nɔgbɛ pì bàa lè à tà sɛn, gu kũ Luda kèkɛnɛ, de ò a gwa gɔrɔ wàa suddo kũ baaakɔoo gũn.

⁷ Akũ zì fùtɛ ludambɛ, Mukaila kũ a ìbanɔ zìi kà kũ kwã pìio, kwã kũ a ìbanɔ zìi kà kũńwo.

⁸ Akũ n gbãna kĩa, odi vuteki e ludambɛ doro.

⁹ Ò pè kwã zɔkɔ pìia ò a bò. Àkũ mé à mlè zĩ kũ òdi pi Ibilisi kesɔ Setan, andunia pínki sãtɛri ũ. Ò a bò ò zù zĩtɛ kũ a ìbanɔ lɛɛɛ.

¹⁰ Akũ ma kòto gbãna mà ludambɛ à pì:

Ó Luda zìi blè sà,

a gbãna kũ a kpataao bò gupuraa,

à ikoo kpà kína kũ à kàa.

Zaakũ ò pè yãdimmariia ò a bò.

Akũ mé àdigɔ ó gbɛnɔ yaka ó Ludanɛ fãnantɛ kũ gwãanio.

11 Ó gbẽno zǐi blèa kũ Sãne Bòro aru gbãnao
kũ ñ sèedadekeyāo.

Ò gì ñ wëndiii ari ò gèe gào.

12 Abire yāi ákõno kũ á kú ludambeno,
à ponna ke.

Waiyoo zĩte kũ ísiraio,
zaakũ Ibilisi kipaáwa kũ pofẽ zõkõome,
kũ à dõ kũ gorõ kũ à gõare kpáraro yāi.

13 Kũ kwā è ò a zu zĩte, akũ à pète nogbẽ kũ à
négõgbẽ ì piìi.

14 Akũ ò vāu zõkõ dèmbere mèn pla kpà nogbẽ piia
à vuraio à ke zà kũ mlèe piio, à tá gu kũ ò kèkèene sèn,
de ò a gwa gwe wè aakõ kũ a kusuo.

15 Mlèe pì í pìsi nogbẽ pì kpe lán swa bà, de ísõ le à
a sé,

16 akũ zĩte nogbẽ pìi m̀i s̀i, à a lé wè, à í kũ à bò
kwā lén piì m̀i.

17 Akũ kwā pì pò fè nogbẽ piìi, à gèe zǐ ká kũ a buri
kũ ò gõno, gbẽ kũ ò Luda yā kũna, kũ ò kun Yesu
sèedade ũno.

18 Kwā pì zena ísira léa.

13

Nõbo pásĩ mèn planõ

1 Akũ ma nõbo pásĩ è, àten bo ísira pìi gũn, a m̀i
mèn suppla, a bẽne mèn kuri. Bẽne mèn kuri pìnon
kífura kúkuna. Dõkena kũ Ludao tó kèna a m̀i pìnoa.

2 Nõbo pásĩ kũ ma èe pìi bò lán sàboo bà, a õ pásĩ
manamana. A lé de lán músu lé bà. Kwā a gbãna
kpàa kũ a gbàao kũ a iko zõkõo.

3 A m̀i p̀iɔ doke de lán ò a kari k̀e ari à k̀a ganaa bà, akū a b̀ò p̀i làka. A yǎ b̀ò andunia gb̃e s̃inda p̀inki sare, akū ò t̀ei.

4 Akū ò donyĩ k̀e kwā p̀ine, kū à a ikoo kpà ǹò b̀ò pāsĩ p̀ia yái. Ó k̀ute ǹò b̀ò pāsĩ p̀ine do ò p̀i: Dí mé à k̀a ǹò b̀ò pāsĩ p̀i ũu? Dí mé ani f̃ ò à z̃i k̀a k̃aoo?

5 Ó karambaani yǎ'ona lé kpà ǹò b̀ò pāsĩ p̀ia, à Luda t̀ò b̀ene sío, akū ò a gbà zé à iko ke ari m̀ò bupla awεεpla.

6 Akū à nà dokena kū Ludaooa, à a t̀ò b̀ene si kū a kúkió kū gb̃e kū ò kú gweno.

7 Ó a gbà zé à z̃i k̀a kū Luda gb̃eno à z̃i blemma. Ó a gbà zé do àg̃o iko ṽi buri s̃inda p̀inkia kū gb̃e s̃inda p̀inkio kū buriyǎ s̃inda p̀inki òrinɔ kū b̀usu s̃inda p̀inkio.

8 T̀ò adi ke gb̃e kū ǹ t̀ò kú ẁendi takada g̀unno baasiro, gb̃e kū ò kú z̃itenɔ ni donyĩ ke ǹò b̀ò pāsĩ p̀ine ǹ p̀inki. Takada p̀i bi S̃ane B̀ro kū ò d̀e zaade Luda dí andunia kátero p̀ome.

9 Gb̃e kū à s̃a ṽi yǎ p̀i ma.

10 Gb̃e kū Luda d̀ite ò a kū z̃izo ũ oni a k̃ume.

Gb̃e kū Luda d̀ite ò a de f̃enedao f̃enedan oni a deo. Abire ten o Luda gb̃enoε òg̃o mena ṽi, òg̃o náani ṽi.

11 Akū ma ǹò b̀ò pāsĩ p̀ande è, àten bo z̃iten. A b̃ene ṽi m̀en pla lán s̃ane b̀ro p̀ò bà, ama à yǎ ò lán kwā bàme.

12 À ǹò b̀ò pāsĩ k̀akupo p̀i iko p̀inki k̀e a wára. À t̀ò z̃ite kū gb̃e kū ò kúano donyĩ k̀e ǹò b̀ò pāsĩ k̀akupo kū ò a kari k̀e ari à k̀a gana a b̀ò làka p̀ine.

13 À daboyǎ z̃ok̃no k̀e, ari se à t̀ò té b̀ò ludambe, à l̀ete z̃ite bis̃asirinɔ wára.

14 À gbē kū ò kú zĩteno sàte kū daboyā kū ò a gbà zé à kè nòbo pāsī káakupò pì wáranò. À pìinne ò nòbo pāsī kū ò à kari kè kū fēnedao, akū à kpé bēne taka kē.

15 Ò a gbà zé à wëndii kpà nòbo pāsī taka pìia, akū nòbo pāsī taka pì yā ò, à tò ò gbē kū ò gì donyĩ kenεεino dède.

16 À tò ò sèeda kè ñ gbē sīnda pínki opla kesò ñ mì'are, né fíti gbē zókò, aruzεεdeno kū takasidenò, zònò kū zĩdadeno.

17 Gbē kū à nòbo pāsī pì tó sèeda vīro kesò à tó lambaa, ade ni fō à pó yía kesò à lúro.

18 Ɔndōyān dí. Gbē kū à wézē vī, à nòbo pāsī pì lambaa dodo, zaakū bisāsiri tó lambaame. À lamba bi wàa aakò kū baaakò awεεsuddome. (666)

14

Sāne Bòroo kū gbē kū à ñ bóno

1 Akū ma Sāne Bòroo pìi è zena Zaiš kpia. Gbēnon dúbu wàa suppla awεεsiikò kú káao. A tó kū a De tóo kēna ñ mì'arenò.

2 Ma kīni mà à bò ludambe lán ísòkena kīni bà, lán legūpūtāna gbāna bà. Kīni kū ma màa pì de lán mōrōlerino mōrō'ū bà.

3 Gbēnon dúbu wàa suppla awεεsiikò pino ten lè dufu sí gbà kū pó bēne mèn siikōno kū gbē zókōno are. Gbēke dí fō à lèe pìi dàdaro, tó adi ke gbē kū ò ñ bó andunia gūn pino baasiro.

4 Mókōno me gbē kū odi gbāsī ke kū nōgbēnōrono ũ, kū ò kun lési. Òdigō té Sāne Bòrooi gu kū àdi gén pínki. Ò ñ bó gbē káakuno ũ Ludane kū Sāne Bòroo pìio.

5 Odi ma ziki kū ò éke tòro, akūsò ò taari vīro.

Yákpatekegɔɔ baarukpanaa

⁶ Akū ma malaika pānde è, àten vura musumusu. À baaru nna kū à kun gɔɔ sīnda pínki kūna, de à kpá gbē kū ò kú zītenɔne, bùsu sīnda pínki, buri sīnda pínki, buriyā sīnda pínki kū gbē sīnda pínki.

⁷ À kòtoo sè gbānagbāna à pì: À vīna ke Ludane, à bèere líne, zaakū a yákpatekena kū gbēnɔ gɔɔ kà. À donyī ke Luda kū à musu kū zīteo kū ísirao kū ísēbokinɔ kèene.

⁸ Malaika plade té a kpe à pì: Babilɔnu gbòro! Wera zōkɔɔ pii gbòro! À tò buri sīnda pínki a pāpākena wē gbāna kū àdi su kū Luda pɔfēoo mì.

⁹ Malaika aakɔde té ní kpe, à kòtoo sè gbānagbāna à pì: Tó gbē donyī kè nòbɔ pāsī pìine kū a takao, à a sèedaa sī a mì'area kesō a ɔa,

¹⁰ àkū mé ani Luda pētē wē kū ò kà atēne a pɔfē tokon mi, ani wāwā ma té kū ifāntēgbɔɔo gūn Luda malaikanɔ kū Sāne Bòrɔɔo are.

¹¹ N wétamma túsukpe nigō bo gɔɔ sīnda pínki. Gbē kū ò donyī kè nòbɔ pāsī pìine kū a takao, ò a tó sèedaa kènɔn íampana vīro fānantē kū gwāanio.

¹² Abire ten o Luda gbēnɔne ògō mena vī, gbē kū ò yā kū à ditenɔ kūna, òten Yesu náani kenɔ.

¹³ Akū ma kòtoo mà, à bò ludambe à pì: N adikīna kē. Arubarikadenɔme gbē kū oni ga kunna Dikiri gūn zaa teranɔ ũ. Luda Nini pì: Leme! Oni kamma bo kū ní zīo, zaakū ní yāmanakena gbè ténýí.

Zīte pónɔ kēkēnaa

¹⁴ Akū ma ludambe luku è, póke vutena lán bisāsiri bà. À wura fùra kuna, à kòma lénna kūna.

15 Akū malaika pānde bò Luda kpén, à lé gbāna zù gbē kū à vutena ludambe lukuaai à pì: Ñ kòma ká pói ñ kē, zaakū zīte póno mà, à kà kēna.

16 Akū gbē kū à vutena ludambe lukua a kòmaa màte zīte, à zīte póno kēkē.

17 Malaika pānde bò musu Luda kpén, à kòma lénna kūna do.

18 Akū malaika pānde kū à té iko vī bò sa'okia. À lé gbāna zù gbē kū à kòma lénna kūnaa pìii à pì: Ñ n kòma lénna ká geepi yō kū ò kú zītenoi ñ zōzō, zaakū ñ nénno mà.

19 Akū malaikaa pì a kòmaa màte zīte, à geepi yōno zōzō, à kà geepi'ifēki zōkō kū à de Luda pōfēkipabo ũ gūn.

20 Ò gèsee pètepete geepi yō pìnoa wēte kpe, akū aru bòte geepi'ifēki gūn, à dàgula ari kiloo wàa do kpé basoro, à lei kà sō sōmo léi.

15

Kisira kpekpe mèn supplanò kpányīnaa

1 Akū ma sèeda pānde è ludambe, à zōkō, à bò ma sare. Malaika gbēnon supplanon kisira kpekpe mèn supplanò kūna. Abirekūn Luda ni a pōfēkipamma lākao.

2 Akū ma póke è lán sèbeè bà, à de lán dígi bà kakarana kū téo. Ma gbē kū ò zīi blè nòbo pāsī pìia kū a takao kū a tó lambaaonò è zena sèbe kū à de lán dígi bàa pìi sare, ò mōro kū Luda kpàámmano kūkūna.

3 Òten Luda zòbleri Musa lè sí kū Sāne Bòroo lèeo ò pì:

Dikiri Luda Gbānasīndapinkide,

n yākenanɔn zōkō, ò bò ó sare.

Buri sīnda pínki Kína,
ndì yā ke a zéa kǔ yāpuraο.

⁴ Dikiri, dí mé à n vīna vīroο?

Dí mé ani gí n tó kpáii?

Zaakū n mèn do n kú adona.

Buri sīnda pínki ni su à donyī kenne,
zaakū n yāmanakenanɔ bò gupuraa.

⁵ Abire gbera ma Luda kpé è wēna musu, biza-
kuta kǔ à doka kun ũ.

⁶ Akū malaika gbēnɔn suppla kǔ ò kisira mèn
suppla kūnanɔ bòte kpé pìi gūn. Ò táaru biza pura
táitai kǔ àten té ke dadana, wura asa dɔdɔna n
kùseεa.

⁷ Akū pó bēne mèn siikōnɔ doke wura keε kpà
malaika gbēnɔn suppla pìnɔ baadia. Luda kǔ àdigō
bēne gɔɔ sīnda pínki pɔfē kán à pà.

⁸ Luda gakuri kǔ a gbānaο túsukpe kpé pìi pà.
Gbēke ni fō à gēnlo ari malaika gbēnɔn suppla
kisira mèn suppla pìnɔ gèε à làkao.

16

Luda pɔfēkipana anduniaa

¹ Akū ma kòto gbāna mà bona Luda kpén, à pì
malaika gbēnɔn suppla pìnɔne: À gé à Luda pɔfē kǔ
à kú keε mèn suppla pìnɔ gūn atē anduniaa.

² A káakude gèε à a keε atē anduniaa. Akū
bòbūnu vāni pāsīnɔ bò gbē kǔ ò nòbɔ pāsī sèeda vī,
kǔ òdi donyī ke a takanenɔa.

³ A plade a keε atē ísira. Akū ísira'i gō lán gè aru
bà, pó bēne kǔ ò kú a gūnnɔ gàga pínki.

⁴ A aakōde a keε atē swanɔa kǔ ísēbokinɔ, akū í
pìnɔ lì aru ũ.

⁵ Akū ma mà malaika kū à í iko vī pi:
 Kúadonade məkōn kū n̄ kun yā,
 akūsō n̄ kun kū a terao,
 n yākpatε kè kūn̄wo a zéame.

⁶ Ò n gbēno kū n annabin̄o aru kòte,
 akū n aru kpām̄ma ò mì.

À kō s̄i kūn̄wo le.

⁷ Akū ma kòtoo mà bona sa'okia à pi:
 Lεme, Dikiri Luda Gbānas̄indapinkide,
 n yākpatε kè kūn̄wo a zéame,
 akūsō n̄ yāpura vī.

⁸ A siikōde a kerε àtē ifāntēa, à tò a té bisāsirin̄o
 kpàta.

⁹ A puusu gbāna n̄ pá, akū ò Luda kū à kisira
 bireno iko vī tó bēneε s̄i. Odi n̄ese lite ò bèere línero.

¹⁰ A s̄oode a kerε àtē n̄b̄o pās̄i gbàaa, akū gusira
 dà a kpatala. Gbēno teni n̄ lé yākatε wāwā gūn,

¹¹ akū ò Luda Musude tó bēneε s̄i n̄ wāwā kū n̄
 b̄b̄ūnuo yāi. Odi n̄ese lite ò kpe lì n̄ yākenan̄ero.

¹² A suddode a kerε àtē swada kū òdi pi Yuflatia,
 akū swa pi í bàba, akū zé b̄o ifāboki kpa k̄inan̄oε.

¹³ Akū ma tānan̄o è m̄en aakō lán bl̄no bà, òten
 bo kwā kū n̄b̄o pās̄io kū annabi ékeo lén.

¹⁴ Tāna dabokerin̄oε. Òten gé andunia
 p̄inki k̄inan̄o k̄inaa, de ò n̄ kakara ò z̄i ká Luda
 Gbānas̄indapinkide ḡōo z̄ōkō z̄i yāi.

¹⁵ N̄ ma! Mani su lán kpāni bàme. Arubarikaden
 gbē kū á wé ḡo d̄o ū, kū à a p̄okasan̄o dana de àsun
 bo p̄otompo ò a p̄otompoke ero yāi.

¹⁶ Akū tāna p̄ino k̄ina p̄ino kākara gu kū òdi pi kū
 Eberu yāo Amagedō.

17 À supplade a kere àtē ãaa. Akū kòto gbāna bò gbà kīnaa Luda kpén à pì: À kèn gwe.

18 Legū ten pí, àten pata, àten pūtā. Zīte yìgāyīgā pāsīpāsī. Zaa lākū bisāsirinon kú zīten nà, a taka buri dí ke zikiro, à kè pāsī manamana.

19 Wéra zōkō kpàatekōre leu aakō, akū buri sīnda pínki wéranō gbōro. Wéra zōkō Babilōnu yā dō Ludagu, akū à a pōfē pāsī wē toko kpāa, à mì.

20 Ísira luannō gēte pínki, odi kpinō e doro.

21 Legūgbē zōkōnō bō ludambē, ò kà kiloo bupla. Ò sisi bisāsirinōa, akū ò Luda tó bēnēē sī legūgbē kisira pì yāi, zaakū kisira pì pāsī manamana.

17

Karua kū à di nòbō pāsīa

1 Malaika gbēnon suppla kū ò kere mèn suppla kūnaa pinō doke pimene: N mō mà yā kū ani wí karua zōkō kū à vutena swanōa dasi mōnne.

2 Andunia kīnanō pāpā kè kāao, andunia gbēnō a pāpākena wē mì ò kà.

3 Luda Nini dinama pì gūn malaikaa pì gēē kūmao sēn. Akū ma nōgbē ke è dina nòbō pāsī tēraa. Dōkena kū Ludao tónō fīfīa, a mìnō mèn suppla, a bēnēnō mèn kuri.

4 Nōgbē pì biza tēra kū a gaaruradeo yīna, à zāblebō kū ò pì kū wuraaonō dana kū gbē bēeredenō kū òsonō. À wura toko kūna, tē pónō kū a pāpākena gbāsīnō kán à pà.

5 Ò tó asiride kè a mì'area ò pì:

Wéra zōkō Babilōnu,
pāpākerinō kū andunia tē pónō da.

6 Ma è nɔgbē pìi Luda gbē kū ò ní dæde Yesu sèedakpana yáinɔ aru mì à kǎ, àteni a de lán wē bà.

Kū ma a è, yǎ pìi bò ma sare manamana.

7 Akū malaikaa pì ma la à pì: Bó yǎ mé à tò yǎ pìi bò n sare? Mani nɔgbē pì asiri onne kū nòbɔ pāsī kū à a sɛna asirio, kū a mìnɔ mèn suppla a bēnɛnɔ mèn kurii pìi.

8 Nòbɔ pāsī kū n èè pì kun yǎ, à kun tera doro, akūsɔ ani bo Zīngo wèè lòkotoo gūn à mì pé kakatɛnaaa. Gbē kū ò kú zīte, akūsɔ ní tó kú wèndi takadan zaa andunia naanagɔɔaronɔ, tó ò nòbɔ pāsī kū à kun yǎ, akū à kun tera doro, ama ani era à su pìi è, a yǎ ni bo ní sare.

9 Laasunde kū à ɔndɔ vī yǎn dí. Mì mèn suppla pìnɔ bi sīsī mèn suppla kū nɔgbē pìi vutɛnaanɔmɛ. Kína gbēnɔn supplanɔmɛ dɔ.

10 N gbēnɔn sɔɔro lète, gbē mèn do kun, gbē mèn do kpé. Tó à sù, ani gí kero.

11 Nòbɔ pāsī kū à kun yǎ, akū à kun tera doro pìi bi kína sɔraakɔdemɛ. Gbēnɔn suppla pìnɔ dokemɛ dɔ. Àten mì pé kakatɛnaaa.

12 Bēne mèn kuri kū n èè pìnɔ bi kína gbēnɔn kuri kū odi kpata ble kòronɔmɛ. Ama oni kí ble gɔɔo fítinle gūn kū nòbɔ pāsīo lɛɛɛ.

13 N gbēnɔn kurii pìnɔ lédokɔnɔmɛ. Oni ní gbāna kū ní ikooɔ kpá nòbɔ pāsī pìia.

14 Oni zì ká kū Sāne Bòrɔɔo, ama ani zì blemá, zaakū dikirinɔ Dikirime, kínanɔ Kíname. A gbē náanide kū à ní sísi à ní sɛnɔn kú kǎao.

15 Akū malaikaa pìi òmɛnɛ: Swa kū n è karua vutɛnaanɔ bi gbēnɔ kū parinɔ kū burinɔ kū buriyǎnɔmɛ.

¹⁶ Nòbò pāsī kū bēne mèn kuri kū n èe pìnò ni zǎ karuaa pìgu. Oni a kakate, ò à tó pótompo. Oni a só, oni té sǎa.

¹⁷ Zaakū Luda a poyenyīnaa dàinne ní swèn ò lédokǎnò kemε. Oni ní kpata kpá nòbò pāsī pìia ari Luda yǎ gé papao.

¹⁸ Nògbē kū n èe pì bi wéra zǎkǎ kū à iko vī andunia kínanòaaμε.

18

Babilónu gboronaa

¹ Abire gbεra ma malaika pānde è bona ludambe. À iko zǎkǎ vī, à gakuri andunia pura kù.

² À wiki gbāna lè à pì:
Babilónu gbòro, wéra zǎkǎ pì lète.

À gò tānanò kúki ũ, tāna buri sīnda pínki tò ũ,
bǎ kū òdi ní tè bo ò zǎngunò be ũ.

³ Zaakū buri sīnda pínki a pǎpǎkena wē
kū àdi su kū Luda pǎfēoo mì.
Andunia kínanò gbāsī kè kǎao,
akū andunia lagatarinò kè aruzekedenò ũ
a nnamana zǎkǎ gūn.

⁴ Akū ma kòto pānde mà bona ludambe à pì:
À bote wēte pìi gūn ma gbēnò,
de á ò súnǎ kú a durunnanò gūn
yǎ kū oni mǎnenò sún á lero yǎi.

⁵ Zaakū a durunnanò gbà ò zǎ ludambea,
akū a dàkenanò dò Ludagu.

⁶ À fīna bone yǎ kū à kènéa,
à kene a yǎkenaaa leu pla.

À pētē wē káne a tokon

de pó kǔ à kànnela leu pla.

⁷ À wāwā kǔ wēndayāo kpái,
lákǔ à tó bò nnamanaa gūn lén nà.

Zaakǔ àdi o a swèè gūn,
saraunian a ũ vutena a gbàaa,
gyaanɔ takasiden a ũro,
áni wēnda ke zikiro.

⁸ A yā mé à tò kisira díkīnanɔ ni a le gɔɔ do,
ga kǔ wēndao kǔ nàao.

Té mé ani kǔa,
zaakǔ Dikiri Luda a yākpatekeri gbāna.

⁹ Andunia kína kǔ ò gbāsī kè kāao, ò nna mà
kāaonɔ, tó ò a tékūna luku è, oni ɔɔ do, oni ní zīda
kèkè.

¹⁰ Oni ze zā vīna gūn wāwā kǔ ò kpài yāi ò pi:
Waiyoo, waiyoo, wéra zōkō!

Wéra ikode Babilɔnu!

Yā vùtemma gɔɔ do gōnɔgōnɔ yá!

¹¹ Andunia lagatarinɔ ni ɔɔ do sɔ, oni wēnda kenε,
kǔ gbēke ni ní laga díkīnanɔ lúmma doroyāi:

¹² Wura, andurufuu, gbè bèèredenɔ, òsonɔ, biza
ɔgɔdenɔ, biza tēra kǔ a gaaruradenɔ, siliki, lí mana
buri pínkinɔ, pó kǔ òdi ke kǔ wisa sakaaonɔ kǔ lí
bèèredenɔ kǔ m̀gotēnɔ kǔ m̀sinɔ kǔ gbè puranɔ
pínki,

¹³ líteke gbīnnadenɔ, dò pónɔ, turaretitinɔ, lí'ɔnɔ,
wē, nísi, flawa, póblewenɔ, zùnɔ, sãnɔ, sōnɔ kǔ ní
gónɔ, zònɔ kǔ bisāsiri wēndinɔ.

¹⁴ Oni pine: Pó mana kǔ ndi a ni denɔ làkamma
pínki. N nnamana kǔ n gakurio p̀timma pínki, ñni
kara ò ní e ziki doroyāi.

15 Lagatari kũ ò kè aruzekedenɔ ũ wéra pì gāinɔ ni ze zā vīna gūn wāwā kũ ò kpài yāi. Oni ɔɔ dɔ ò wēnda ke

16 ò pi:

Waiyoo, waiyoo wéra zōkō!

À táaru biza yī yā

kũ biza gaaruradeo kũ a wé tēradeo.

À zāblebɔ kũ ò pì kũ wuraaonɔ dà yā

kũ gbè bèeredenɔ kũ òsonɔ.

17 À aruzekε sīnda pínki làka gɔɔ do gòɔ.

Gó'ite dikirinɔ kũ táa'orinɔ kũ gó gbēnɔ kũ gbē kũ òdi zī ke ísira musunɔ ni ze zāzā n pínki.

18 Tó ò wéra pì tékūna luku è, oni wiki lé ò pi: Wéra ke kun yā kũ a zōkō kà wéra díkīna ũro.

19 Oni ɔɔ dɔ, oni n zīda kēkē, oni wēnda ke, oni wiki lé ò pi:

Waiyoo, waiyoo wéra zōkō!

Gbē kũ ò gó'ite vī ísira musunɔ pínki

kè aruzekedenɔ ũ kũ aruzekε kũ à pìsiaao,

akũ à gò bezi ũ gɔɔ do gòɔ.

20 À pɔnna ke a yā musu ludambedenɔ kũ Luda gbēnɔ kũ a zīrinɔ kũ a annabinɔ, zaakū Luda mé à fīna bòááε.

21 Akū malaika gbānade gbè kũ à kà wísilgbε gbèntē ũ sè à zù ísira gūn à pì:

Len oni wéra zōkō Babilɔnu zun le kũ gbānao,

oni wéra pì e ziki doro.

22 Oni mɔɔ ke gāgā

ke kutε kesō kākāki'ū ma n gūn ziki doro.

Oni ɔzikeri ke le n gūn ziki doro.

Oni wísilgbε kīni ma n gūn ziki doro.

23 Oni fitila gupura e n gūn ziki doro.

Oni nɔsekĩni ma n gũn ziki doro.
 N lagatarinɔ bi andunia gbẽ zɔkɔnɔmɛ yǎ,
 n pɔ dà buri sĩnda pínkia, n ní m̀i litɛ.
 24 Ò annabinɔ kũ Luda gbẽnɔ aru lè a gũn
 kũ gbẽ kũ ò ní dɛdɛ andunia gũnnɔ ní pínki.

19

Pɔnnakɛna ludambɛ

1 Abire gbɛra ma kòto gbãna mà ludambɛ lán
 pari yǎ'onaa bà à p̀i:

Aleluya! Ó Luda mé à z̀i blè!

Àkũ mé à gakuri kũ gbãnao v̄i ado,

2 zaakũ àdi yákpate kɛ kũńwo

a zɛa kũ yǎpuraomɛ.

À yákpate kè kũ karua z̀kɔ

kũ à andunia yàka kũ a pǎpǎkɛnaao.

À a z̀blerinɔ dɛdɛna f̄ina b̀a.

3 Ò p̀i dɔ:

Aleluya!

A túsukpɛ nigɔ dɔ gɔrɔ sĩnda pínkimɛ.

4 Gbẽ z̀kɔ gbẽnɔn baro awɛɛsiikɔnɔ kũ pó b̄ɛnɛ m̀ɛn
 siikɔnɔ ẁtɛwutɛ ò donyĩ kè Luda kũ à vutɛna a
 gbàaane ò p̀i:

Aami! Aleluya!

S̄anɛ B̀rɔ nɔsɛpɔble

5 Akũ ma kòtoo mà bona gbàa p̀i k̄inaa à p̀i:

À ó Luda tó kpá a z̀blerinɔ á pínki,

ákɔnɔ kũ á a v̄ina v̄inɔ,

né f̄iti gbẽ z̀kɔ.

6 Akũ ma kòtoo mà lán pari yǎ'onaa bà, lán ís̀kɛna
 k̄ini bà, lán legũp̄t̄ana gbãna bà à p̀i:

Aleluya!

Dikiri ó Luda Gbānasīndapinkide nà kíblenaaa.

⁷ Ò ponna ke, ò yáa do, ò a tó kpá,
zaakū Sāne Bòrɔ nɔsegɔrɔ kà, a nɔ sorumii mà.

⁸ Ò táaru biza pura táitai kū àten té ke kpàa à yī.
Táaru biza pì bi Luda gbēnɔ yāmanakenanɔmɛ.

⁹ Malaikaa òmenɛ: N̄ kē. Arubarikadenɔn gbē kū
ò n̄ sísi Sāne Bòrɔɔ pìi nɔsepɔbleanɔ ũ. À òmenɛ do:
Luda yā yāpuran gwe.

¹⁰ Ma wute a are de mà donyī kenɛ, akū à òmenɛ:
N̄ abire tó. N̄ donyī ke Ludanɛ. N zòbleri daken
ma ũ kū n gbē kū ò yā kū Yesu de a sèedade
ũ kūnanɔ. Zaakū yā kū Yesu de a sèedade ũmɛ
annabikeyā'ona mì ũ.

Kirisi suna dina s̄ puraa

¹¹ Akū ma ludambe è wēkɔana, akūs̄ pura bò,
gbē kū à dia tón Náanide Yāpurade. Àdi yākpatɛ ke
kūńwo, àdi z̄i ká kūńwo a zéa.

¹² A wé de lán tévuraa bà, à kífura kúkuna dasi.
Tó ke kēna a mì'area, gbēke tó pì yási d̄s̄ro, akāa
baasiro.

¹³ À uta kū ò dà aru gūn dana. À tón Luda Yā.

¹⁴ Ludambe z̄ikarinɔn téi, ò didi s̄ puranɔa kū
táaru biza pú táitaio dadana.

¹⁵ Fēneda lénna ten bo a lén, de à burinɔ léo. Ani
kí bler̄mma kū mò gòoo, ani gèse péte geepi nénɔa
geepi'ifēki gūn, àkūmɛ Luda Gbānasīndapinkide
pɔfē pāsī ũ.

¹⁶ Ò tó díkīna kē a utaa kū a gbádao:

Kínanɔ Kína, dikirinɔ Dikiri.

17 Akū ma malaikaa è à zena ifāntēn. À lé gbāna zù bā kū òten vura musumusunɔi pínki à pì: À mó à kakara à pòble zòkò kū Luda kèáre ble,

18 de à le à kínano gè só kū soza gbē zòkòno kū gbānadeno kū sòno kū n̄ dirino kū gbē sīnda pínkino, zīdadeno kū zòno, né fíti gbē zòkò.

19 Akū ma nòbo pāsī è kū andunia kínano kū n̄ zìkarino, ò kò kàkara ò zì ká kū gbē kū à di sōa pìio kū a zìkarino.

20 Ò nòbo pāsī pìi kù lɛɛɛ kū annabi éke kū à daboyāno kè a areo. Daboyā pìnɔn à gbē kū ò nòbo pāsī sèeda vī, ò kùte a takaneno sàtero. Ò n̄ zú té sèbe kū àten kū kū ifāntēgbòno gūn bēne n̄ pla n̄ pínki.

21 Gbē kū à di sōa gbē kparano dède kū fēnda kū à bò a lé gūnwo, akū bāno n̄ gèno blè ò kà pínki.

20

Kirisi kīblena andunia gūn wè wàa sɔɔro

1 Akū ma malaikaa è bona ludambe, à Zīngo wèe lòkotoo m̀one kūna kū m̀kakòana gbìgiriio.

2 À kwā kū à de mlè zī ũ, kū òdi pi Ibilisi ke Setan kù, akū à m̀ò kàa ari wè wàa sɔɔro.

3 Malaikaa pì a zù Zīngo wèe lòkotoo pìi gūn, à zé tàre à m̀òda kài à kà de àsun burino sàtero ari wè wàa sɔɔro pì gé papao. Abire gbera oni a gbaré fíti.

4 Akū ma gbàno è kū gbē kū ò vutenaano. Ò n̄ gbá zé ò yákpate ke kū gbēno. Ma gbē kū ò n̄ mì zò Luda yā kū Yesu de a sèedade ũ ona yāino è. Odi kùte nòbo pāsī ke a takanero. Odi a sèeda ke n̄ mì'are ke n̄ ɔaro. Ò vù gan, ò kí blè kū Kirisio wè wàa sɔɔro.

⁵ Gèṅṅ vuna káakupṅṅ gwe. Gè kparanṅṅ dí vuro ari wè wàa sṳṳro pìi gèè à pàpao.

⁶ Arubarikadenṅṅ gbē kū n̄ baka kú gèṅṅ vuna káakupṅṅ gūnnṅṅ ũ, ò kú adona. Ga plade iko vīm̄maro. Onigṅṅ de Luda kú Kirisio gbàgbarinṅṅ ũme, onigṅṅ kí ble káao ari wè wàa sṳṳro.

Setan zuna tén

⁷ Tó wè wàa sṳṳro pìi pàpa, oni Setan bo ò a gbare.

⁸ Ani gé buri kū ò kú andunia kusuru siikṅṅṅṅ sàte, Gṳṳgu kú Magṳṳguo, ani n̄ kakara, de ò zǐ ká. N̄ dasi de lán Ísirale bṳṳsu'atē bà.

⁹ Ò dà anduniala, ò l̄ika Luda gbēṅṅṅṅ bṳṳraai kū wéra kū Luda yeiio, ama té bò ludambe à kṳṳm̄ma.

¹⁰ Ò Ibilisi kū à n̄ sàte sè ò zù té sèbe kū àten kū kū ifántēgbṳṳṳṳ gūn, gu kū ò n̄bṳṳ pāsī kū annabi ékeo zùn. Onigṅṅ wāwā ma fānantē kū gwāanio gṳṳṳ sīnda pínki.

Yākpatε kpεde kenaa

¹¹ Akū ma gbà pura zṳṳkṳṳ è kū gbē kū à vutenaaa. Zīte kū musuo dibi lè a are, gu kuníne doró.

¹² Akū ma gyāwāndenṅṅ è, né fíti gbē zṳṳkṳṳ, ò zena gbàa pì are. Ò takadanṅṅ wèwè, akū ò takada pānde wè dṳṳ wèndi takada ũ. Ò yākpatε kè kū gyāwāndenṅṅ n̄ yākenaaa, lākū a kēna takada pìnṅṅ gūn nà.

¹³ Ísira gyāwānde kū ò kú a gūnnṅṅ kpà. Ga kū Gyāwānwō gyāwānde kū ò kú n̄ gūnnṅṅ kpà se. Akū ò yākpatε kè kū baadio a yākenaaa.

¹⁴ Ò ga kū gyāwānwō zù té sèbeṅṅ gūn. Té sèbeṅṅ pì bi ga plademε.

15 Gbē kū odi ní tó le wèndi takada gūnlonɔn ò ní zú té sèbɛɛ pìi gūn.

21

Zīte dufu kū musu dufuo

¹ Akū ma zīte dufu kū musu dufuo è, zaakū zīte káakupɔ kū musu káakupɔo gète, akūsɔ ísira kun doro.

² Akū ma Luda wéra Yurusalemu dufu è bona musu Luda kīnaa, àten kipa. Ó a kèkè lán nɔgbē kū a zāke sorumii màa bà.

³ Akū ma kòto gbāna mà bona gbà kīnaa à pì: Luda vùte kū bisásirinɔ sà, anigɔ kú kúnwo, onigɔ de a gbēnɔ ũ. Luda pì nigɔ kú kúnwo a zīda ní Luda ũ.

⁴ Ani ní wétē warawaraíne pínki. Ga nigɔ kun doro ke wènda ke ódɔna ke wāwā, zaakū yā zīnɔ gète.

⁵ Akū Gbē kū à vutena gbàaa pì: Ñ ma! Maten pó sīnda pínki ke dufu. Akū à òmenɛ: Ñ kē, zaakū yā dínɔ náani vī, akūsɔ yāpurame.

⁶ Akū à òmenɛ: À kèn gwe. Makūme Alafa kū Omegao, Naana kū Lakanaao ũ. Gbē kū ími ten de, mani a gba ísē wèndide boki.

⁷ Gbē kū à zīi blè mé anigɔ pó dínɔ vī pínki. Manigɔ de a Luda ũ, anigɔ de ma né ũ.

⁸ Ama vīnadenɔ kū náanisaridenɔ kū yāvānikerinɔ kū gbēderinɔ kū zinakerinɔ kū ezedenɔ kū tānagbagbarinɔ kū manafikidenɔ pínki, ní baka nigɔ de té sèbɛɛ kū àten kū kū ifāntēgbɔɔo ũme. Ga pladen gwe.

Yurusalemu dufu

9 Malaika gbēnɔn suppla kũ ò kere mèn suppla kũna, kisira kpede mèn suppla kán à pà pìnɔ doke sù à òmene: Ñ mój mà Sāne Bòrɔ nɔ dufu mɔnne.

10 Luda Nini dinama pìi gũn malaikaa pì ma se à gèe kũmao kpi lei zõkõa. À Luda wéra Yurusalemu mòmene bona musu Luda kĩnaa, àten kipa.

11 Àten té ke kũ Luda gakurio, àten pí lán gbè bèere de bà, lán diamɔɔ bà.

12 À bĩni lei zõkõ vĩ. À gānu mèn kuri awεεplame, malaika gbēnɔn kuri awεεplanɔn zezenan. Isaraila buri mèn kuri awεεplanɔ tó kēna gānu pìnɔa.

13 Gānu mèn aakõ kú ifāboki kpa, mèn aakõ kú gugbānduru kpa, mèn aakõ kú gènomidɔki kpa, mèn aakõ kú ifālete kpa.

14 Ò bĩni pì ē pète gbè mèn kuri awεεplanɔa. Sāne Bòrɔɔ zĩri gbēnɔn kuri awεεplanɔ tó kēna gbèe pìnɔa.

15 Malaika kũ àten yā omene pýyɔbɔ kũ ò pì kũ wuraa kũna, de à wéra pì yõ kũ a gānunɔ kũ a bĩnio.

16 Wéra pì kusuru siikõme, a gbàna kũ a yàasao leelemε. Akũ à wéra pìi yõ kũ pýyɔbɔɔ pìio. A gbàna bi kiloo wàa kuri awεεplame. A gbàna kũ a yàasao kũ a leio pínki leelemε.

17 À a bĩni yõ dɔ, a lei gāsākuru basuppla awεεsiikõ. Malaikaa pì a yõ bisāsiri gāsākuru gbàna lémmε.

18 Ò bĩni pìi kè kũ diamɔɔo. Wéra pì bi wuraa me atēne swáswa lán dígi bà.

19 Ò gbè kũ ò wéra pì bĩni pèteaa kèke kũ gbè bèere de buri sīnda pínkio.

Ò gbè káakupɔ kèke kũ diamɔɔo,

a plade kū safiaao,
 a aakõde kū agataao,
 a siikõde kū emeradiio,
²⁰ a sɔɔrode kū onisiio,
 a suddode kū kaaneliaao,
 a supplade kū kisolitiio,
 a sɔraakõde kū beriliio,
 a kēndode kū topazaao,
 a kuride kū kisopazaao,
 a kuri awεedode kū yasintiio,
 a kuri awεεplade kū ametisiio.

²¹ Gānu mèn kuri awεεpla pìnɔ bi òso mèn kuri awεεplanɔmε. Ò n pínki kè kū òsooo mèn dodo. Wéra pì zéda bi wuraamε atēne, òdi gu en lán dígi bà.

²² Mádi Luda kpé e wéra pìi gūnlo, zaakū Dikiri Luda Gbānasīndapinkide kū Sāne Bòrɔɔoomε kpé pì ũ.

²³ Wéra pì bàka kú kū ifāntē ke mɔvura gupunaaoro. Luda gakuri mé àdi wéra pì pu, akūsõ Sāne Bòrɔ de a fitila ũ.

²⁴ Burinɔ ni taa o a gupurai, andunia kīnanɔ ni gēn kū n aruzekεnɔ.

²⁵ A gānunɔ nigõ tatana fānantē zikiro, gwāani nigõ kú gwe sōro.

²⁶ Oni gēn kū burinɔ aruzekεnɔ kū n pɔ ɔgɔdenɔ.

²⁷ Ama pɔ gbāsī ke ni gēnlo ke wé'iyākεri ke manafikide, tó adi ke gbē kū Sāne Bòrɔ n tó kē wēndi takada gūnnɔ baasiro.

22

¹ Akū malaikaa pì swa'i wèndide kū àten bo Luda kū Sāne Bòrɔɔ gbà kīnaa mòmene, àten té ke lán gbèdigi bà.

² Àten bàa lé wéra zéda guragura. Lí wèndide kú a bara dire kú a bara lao, àdi né i wè do gèn kuri awεεpla, mɔ kú mɔo gèn dodo. Lí pì lánɔ bi burinɔ aafialekiamε.

³ Pɔ kú Luda lé kènε ke nigɔ kun doro. Luda kú Sāne Bòrɔɔ gbà nigɔ kú wéra pìi gūn, a zòblerinɔ sɔ oni doi.

⁴ Oni a e wédewε, akūsɔ a tó nigɔ kú n m'area.

⁵ Gwā nigɔ kun doro, gbēke bàka nigɔ kú kú fitila ke ifántē gupuraoro, kú Dikiri Luda ni gu puñne yāi. Onigɔ kí ble ari gɔɔ sīnda pínki.

⁶ Akū à òmene: Yā birenɔ náani vī, akūsɔ yāpuramε. Dikiri Luda kú àdi do annabinɔne are mé à a malaikaa zì, de a zòblerinɔ yā kú ani su tera dɔ.

Yesu ni su tera

⁷ Ñ gwa, mani su tera. Arubarikaden gbē kú à zia yā takada díkīna yā kūna ũ.

⁸ Makū Yuhana makūme ma yā birenɔ mà, ma è. Kū ma mà, akūsɔ ma è, ma kutε malaika kú à yā pìnɔ mòmene gbá sare mà donyī kenε.

⁹ Akū à òmene: Ñ abire tó. Ñ donyī ke Ludanε. N zòbleri daken ma ũ kú n annabi gbēdakenɔ kú gbē kú ò takada díkīna yā kūnanɔ.

¹⁰ Akū à òmene: Ñsun pó kúte zia yā kú à kú takada díkīna gūnwaro, zaakū a gɔɔ kà kāni.

11 Gbē vāni wé tǎ àgō a vāni ke. Gbāsīde wé tǎ àgō gbāsī. Gbē mana wé tǎ àgō a mana ke. Gbē kǔ à kú adona wé tǎ àgō kú adona.

12 Ñ gwa, mani su tera, manigō láada kūna, de mà fīna bo baadinε a yākenaaa.

13 Alafa kǔ Omεgaon ma ũ, Arεde kǔ Kpεdeo, Naana kǔ Lakanaao.

14 Arubarikadenɔn gbē kǔ ò ní utagyaba pìpìnɔ ũ. Onigō zé vī ò gē wéra pì gānunɔ gūn, ò lí wèndide né ble.

15 Ama kifirinɔ nigō kǔ gwero, εzedenɔ kǔ pāpākerinɔ kǔ gbēderinɔ kǔ tǎnagbagbarinɔ kǔ gbē kǔ ò ye manafiki yākenaaainɔ.

16 Makǔ Yesu ma a malaikaa zì àgō deáre yā pìnɔ sèedade ũ sɔsinε. Makūmε Dauda buri kpata kǔ à bòtɔɔ pà Kína ũ, gudɔna susunε i nna ũ.

17 Luda Nini kǔ Sāne Bòrɔ nɔ dufuo dī pi, ò mó. Gbē kǔ à yā pìi mà sō, à pi, ò mó. Gbē kǔ ími ten de, à mó. Gbē kǔ à ye í wèndidei, à sí gba ũ.

18 Maten pi gbē kǔ ò annabiketakada díkīna yā mànɔne ní pínki, tó gbē yāke kàra a gūn, Luda ni kisira kǔ ní yā kú takada díkīna gūnnɔ kara adenε.

19 Tó gbē yāke bò takada díkīna gūn sō, Luda ni ade baka bo a wéran kǔ lí wèndide kǔ a yā kú takada díkīna gūnwo.

20 Gbē kǔ à de yā pìnɔ sèedade ũ pì: Yāpuramε, mani su tera.

Aami! Dikiri Yesu, ò mó!

21 Dikiri Yesu gō gbēke vī kǔ a gbēnɔ ní pínki. Aami!

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3